

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA

LXXXIV. évfolyam

2. szám

Komárom, 2013. február

Ára 35 cent

A BELSŐ TISZTASÁG FONTOSSÁGÁRÓL

Minden nemzetnek vannak valamilyen szokásai. Bizonyára minden országban íratlan szabály kezdet előtt. Gyermekeinket kiskoruktól fogva arra tanítjuk, hogy mielőtt az asztalhoz ülnének, menjenek előbb a mosdóba. Hasonló szokásuk volt a zsidóknak is (étkezés előtt mindig megmosták a kezüket); nem csak higiéniai okokból, hanem főleg vallási szempontból. A kézmosásról szóló előírások előbb csak a papokat érintették, akik az áldozati szolgálatokat végezték. Később kiterjesztették őket mindenkire, mivel minden étkezéskor áldást is mondtak – tehát istentiszteleti elem jelent itt meg.

A zsidó vallási vezetők olyan mértékben kiterjesztették a tisztasági előírásokat és parancsokat, hogy már össze se lehetett őket számolni (és lényegében mindet betartani se). Amikor a törvénytudók és a farizeusok észrevették, hogy Jézus tanítványai nem tartják be valamely parancsokat, megkérdezik Jézust: „*Miért nem élnek a te tanítványaid a vének hagyományai szerint, és miért étkeznek tisztátalan kézzel?*” (Mk 7,5).

Am ők teljesen elfeledkeztek arról, hogy Isten nem testi tisztaságot követel meg, hanem a szív és a benső tisztaságát. És éppen ezt kritizálta Jézus: a farizeusok és a törvénytudók számára a külső, az emberek által érzékelhető tisztaság volt a fontosabb, mint az Isten által látott benső tisztaság. Ezért Jézus így reagál: „*Találón prófétált Ézsaiás rólatok, ti képmutatók, amint meg van írva: Ez a nép csak ajkával tisztel engem, de szíve távol van tőlem. Hiába tisztelnek engem, ha olyan tanításokat tanítanak, amelyek emberek parancsolatai*” (Mk 7,6–7).

Hogy áll a dolog a mi törvénybetartásunkkal, Isten parancsolatainak megtartásával? Elsősorban azt kellene vizsgálnunk, hogy betartjuk-e őket egyáltalán, miben mutatkozunk gyengének, mi okoz nekünk problémát. Mert ha Isten szólt is hozzánk az evangélium által a Jézus Krisztusban való kegyelemről, az még nem jelenti, hogy Isten törvényei érvényüket veszítették volna. Sőt segítenek minőségibbé tenni és helyes kerékvágásban tartani a mi személyes, családi és egyházi életünket. Ezért fontos betartani azt, amit Isten tőlünk megkövetel. Am fontos azt is tudni, miért tesszük, milyen indítékok vezetnek minket a törvény betartására. Merthogy csak így ismerjük fel, hogy képmutatók vagyunk-e vagy őszintén élünk Isten előtt, akárcsak az emberek

előtt. Engedelmességünk okának az Úr Jézus iránti őszinte háladatosságnak kell lennie – azért, amit értünk tett. Tehát ne forrassuk ki, ne igazítsuk magunkhoz Isten követelményeit, hanem teljesítsük őket úgy, hogy az Úristen az életünkön lássa, hogy becsüljük az ő kereszttáldozatát. Ne színészkedjünk, mert Istennél az őszinteség számít, a képmutatást viszont gyűlöli.

Az Úr Jézus ezt az igazságot így írja le: „*Nincs semmi, ami kívülről jutva az emberbe tisztátalanná tehetné őt; hanem ami kijön az emberből, az teszi tisztátalanná*” (Mk 7,15). Az, amit megesszünk, erősödésünkre van, az egészségünket és az életünket szolgálja (természetesen, ha mindent mértékkel fogyasztunk). A fontos ugyanis nem az, amit a szájunkon keresztül magunkhoz veszünk, hanem amit kiengedünk a szívünkéből: a gondolatok, a szavak és a cselekedetek. Az, amit mondunk és teszünk,

tisztátalansággá válhat az Isten előtt; így keletkezik a bűn az életünkben – tehát a tisztátalanság, ami valóban komoly problémát jelent. Ezért életünk megtisztításához nincs szükségünk sem vízre, sem márkás szappanra, sem gyakori mosakodásra. Ugyanis a szívünket kell megtisztítanunk: a gondolatainkat, az indítékainkat, módszereinket, hogy egész életünk tiszta legyen.

Ételünk és italunk nem befolyásolja Istenhez való viszonyulásunkat. Attól,

hogy étkezés előtt megmossuk-e a kezünket vagy sem, nem függ hitünk vagy az Isten iránti szeretetünk minősége. A mi szívünk az a hely, ahol döntés születik az Istennel és az emberekkel való viszonyunkról, itt keletkeznek a szép dolgok: irgalom, áldozatvállalás, békesség, megbocsátás; akárcsak a gonosz dolgok: önzés, képmutatás, becsmérlés, bosszú...

Az Úr Jézus megmutatta, hogy sok olyan dolog van, amit meg kellene a bensőnkben találnunk, mert ott vannak. És meg kellene őket bűnünként vallanunk, mert ha engedjük dolgozni magunkban az elsődleges gondolatot, az tisztátalanságra vezet bennünket; amit nem lehet kézmóssággal eltávolítani, hanem egyedül Jézus Krisztus vérével. Vizsgáljuk tehát az elkövetkezendő böjti időszakban is bensőnket, legyünk őszinték Isten és az emberek előtt. És bármit találunk is a szívünkben, nem kell kétségbe esnünk, mert Jézus Krisztusban fel van kínálva számunkra a kegyelem.

Erika Dékányová

...ÉS...

Szeretem Ady Endrét és szeretem Karinthy Frigyest,
szeretem Füst Milánt és szeretem Babits Mihályt,
szeretem Szabó Lőrincet és szeretem Sárközi Györgyöt,
szeretem Radnóti Miklóst és szeretem Bajcsy-Zsilinszky Endrét,
szeretem Apor Vilmost és szeretem Scheiber Sándort,
szeretem Weiner Leót és szeretem Kodály Zoltánt,
szeretem Sinka Istvánt és szeretem Salamon Ernőt,
szeretem Angyal Istvánt és szeretem Gérecz Attilát,
szeretem Maléter Pált és szeretem Losonczy Gézát,
szeretem Nagy Lászlót és szeretem Zelk Zoltánt,
szeretem Benjámín Lászlót és szeretem Weöres Sándort,
szeretem Hajnal Annát és szeretem Nemes Nagy Ágneszt,
szeretem Bay Zoltánt és szeretem Teller Edét,
szeretem Déry Tibort és szeretem Németh Lászlót,
szeretem Egry Józsefet és szeretem Gulácsy Lajost,
szeretem Spiró Györgyöt és szeretem Csurka Istvánt,
szeretem Mészöly Miklóst és szeretem Nádas Pétert,
szeretem Orbán Ottót és szeretem Csoóri Sándort

és

szeretem Jézus Krisztust és szeretem Jézus Krisztust.

Az ÚR színe előtt

Uram, át akarjuk magunkat adni Teneked, és kérünk Téged, hogy bennünk, gyenge, balga és nyomorult gyermekeidben dicsőítsd meg hatalmadat, bölcsességedet és irgalmadat, és neved dicsőségre légy segítségünkre ebben a veszélyes és százalmas világban. Nem tudjuk, mi vár ránk ma és a jövőben, de Te, Urunk, tudod. Hűséged szerint háítsd el rólunk azokat a próbákat, amelyek meghaladnák a mi képességeinket, és ne sajnáld tőlünk a győzelmet mindazokban a próbákban, amelyek a Te akaratod szerint minket érnek. Küldd el világosságodat és igazságodat, hogy vezessenek minket. Őrizd meg minket minden testi és lelki kártól. Kísérj bennünket tanácsoddal, és végül fogadj be minket dicsőségedbe. **Amen.**

Magnus Friedrich Roos

ÜNNEP ÉS BÖJT

Böjt és ünnep feszültsége megfelel a fájdalom és öröm feszültségének: Isten bevonja az embert a maga fájdalomba, hogy ezáltal részesedjék örömeiben is. Jézus szavai szerint a böjtnak már előlegeznie kell az örömet: „Amikor pedig te böjtölsz, kend meg a fejedet, és mosd meg az arcodat” (Mt 6, 17). A böjt már maga is az ünnep része.

Amikor Istenről, fájdalomról és örömről beszélek, nem arra gondolok, hogy öröm és fájdalom statikus egymásmellettségben van Istenben. Ha így lenne, fájdalom és öröm, mondhatni, ugyanannak az éremnek volna két oldala, Isten pedig bálványá lenne.

Arról az Istenről beszélek, akinek léte egybefog szenvedést és üdvöt az „igen jó” teremtsében, a Jézus ember-létében és Lelkének kiadásában, mely az ember gyötrődő és ujjongó testére áradt ki, s

arról, ami ezzel veszi kezdetét: hogy ő legyen minden mindenekben. „Isten léte a létezés folyamatában van”: fájdalom és öröm feszültségében.

Arról az Istenről beszélek, akit mi három személye révén ismerünk, aki a Lélekben töl-

tett ki ránk, aki átjár mindent, betölt mindent; az eljövendő Istenről. Böjtölni és ünnepelni pedig ebből a perspektívából tekintve nem csupán annyit jelent, hogy böjtnkben már ránk köszöntött az ünnep, hanem azt is: megfordul a kető sorrendje.

Ünnep és böjt Isten közellétéből és távollétéből fakadnak, eljövételére tekintenek, s mivel forrásai ezek, eljövételének válnak jeleivé. Igen, ezek eljövételéhez kötődnek. Így lesz a böjt ünnepi előkészületté: „Akinek nagy oka van a gyászra és a bűnbánatra, öltösz magára ünnepi díszet.”

Így kerül a keresztyén egzisztencia az Isten szándéka szerinti feszültségbe: ünnep és böjt egy új húrjára helyezi, a küldetés célba érve (a lét túlszáll önmagán a jövő dicsőségbe) – a keresztyén egzisztencia nyíl-lövés Isten jövődjébe.

(Rudolf Bohren)

Újra hátunk mögött tudhatunk egy évet, és megkezdődött egy új: tele reményekkel vagy félelmekkel; minden ember számára más és más céllal. Sokan fogadalmat tettek, mit szeretnének másként csinálni, vagy valamitől akarnak szabadulni. Az év vége közeledtével talán sokan szorongtak a világ minden táján az „esedékes” világ végétől. Bár már jó párszor megjósolták... Az emberek többsége úgy képzeli el a világ végét, ahogy azt már számtalanszor megfilmesítették, ahogy a filmekben már jó sokszor eljátszották. Sokaknak megmozgatta ez már a fantáziáját. De az, hogy még nem jött el, nem jelenti azt, hogy nem is lesz!

Viszont mielőtt ez bekövetkezne, még sok mindennek be kell teljesednie Isten ígéréből. A tény az, hogy Nőé idejét éljük. A jelek figyelmeztetnek, és a hívő emberek várják Jézus visszajövetelét. De ahogy hiányzott a hit Nőé idejében, sajnós, úgy hiányzik a mai emberek életéből (sokszor tapasztalom: még megtért emberek életéből is!). A Bibliát nemcsak értenünk kell, hanem el kell hinnünk, mégis sokszor inkább érteni szeretnénk, semmint hinni. Még mustármagnyi hitünk sincs...

A hit mindig engedelmességet is jelent. Nőé hitt, és engedelmeskedett. Jézus azt mondja: „*Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van...*” (Jn 3,36a) – tehát hit által van célunk, vágyunk, hogy Jézus áldozata üdvösséget és örök életet biztosít nekünk, ha hittel elfogadjuk. De előbb ki kell jönnünk Egyiptomból (a bűn rabságából), és el kell jutnunk Izráelbe (az ígéret földjére). Hol vagy? Egyiptomban vagy Izráelben? A bűnben vagy még, vagy már az örök életben?

Aztán az idézet így folytatódik: „*...aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem az Isten haragja marad rajta*” (Jn 3,36b). Mivel bűnben születtünk, így Isten haragja már rajtunk van, de Jézus nyújtja a kezét, és hív az örök életre. Ha hiszem azt, amit Jézus mond, elkezdek cselekedni. Ha van hitem, van Isten iránti bizodalمام, és nem ragadok le földi dolgok mellett. Ha van hitem, kész vagyok odaadni a rászorulóknak az utolsó falatomat is, mert hiszem, hogy Isten mindenható és gondja van rá. Ha van hitem, rendszeresen odaadom a tizedemet, és nem az anyagiakban bízom, mert tudom, hogy Isten még a hajam szálait is mind számon tartja, mert

HINNI TANÍTS, URAM!

Hol vagy? Egyiptomban még vagy már Izráelben?

olyan drága és fontos vagyok neki. Nem kételkedem Isten nagyságában, hatalmában, szeretetében, egyszerűen hiszek és bízom benne. Övé a teremtett világ, és én – a senki – is az övé vagyok, ha hiszek. Hittel elfogadom a próbákat, veszteségeket, betegségeket, és nem rohanok kuruzslókhöz, természetgyógyászokhoz, hanem letérdelek Isten elé, kérem az erőt, és elmondom Neki: Uram, legyen meg a Te akaratod!

Így kerülök közelebb hozzá, és így ismerem meg jobban Öt, ha kapcsolatban van vele. Jézus eljött, hogy megtanítson remélni a reménytelenségben. Tanít, hogy egyre jobban olyanná váljunk, mint Ő. A válságok és próbák által megújul a hitünk, erősödik. Használjuk azt, amink van, és cselekedjünk hittel! Dávidnak volt öt köve és egy

parittyája (ami elvileg nagyon kevés volt Góliáttal szemben), de ráadásul volt hite is. Rendíthetetlenül hitte, hogy Isten nem hagyja cserben. Isten mindig azt a keveset áldja meg, amink van. Nem azt nézi, milyenek vagyunk, ha-

nem hogy a hit által milyenné válhatunk. Hűségünket nem a képességeink határozzák meg, hanem hogy mennyire vagyunk elérhetőek Isten számára.

Amikor befogadjuk Jézust a szívünkbe, megtapasztalunk egy benne rejlő csodát. Ne a logikánkat használjuk, hogy megértsük Istent, hanem a szívünket! Hitre van szükségünk, mert csak így lehetünk Jézus tanítványai. Te hol vagy? Egyiptomban még, vagy már Izráelben?

Ha a hívő ember szenvedéssel telik meg, hitében egyre érettebb lesz; ám szükség van arra is, hogy megfelelően értelmezzük a hitet, mert nem leszünk képesek szembenézni a próbákkal. Isten meghallgat minden imádságot, csak nem úgy felel rá, ahogy mi akarjuk, hanem ahogy szükségünk van rá. Isten soha nem hagy ok nélkül szenvedni, szeret, és terve van velünk. A hitről nem elég beszélni, a hitet meg kell élni; ha megéljük, az emberek nem tudják elutasítani, mert ez a leghatékonyabb eszköz arra, hogy közelebb hozzuk az embereket Istenhez. Az emberek éhesek és vágnak Isten szava után, ezért nem mindegy, hogy hogyan adjuk azt át. Egyszer eljön a világ vége – akár elhisszük, akár nem. Nőé idejében sem hitték, mégis bekövetkezett az özönvíz. Még tart a kegyelmi idő, Jézus az ajtó előtt áll, és zörget; rajtunk áll, hogy beengedjük-e. A bárka ajtaja egyszer előttünk is bezárul, és ha nem döntünk időben, kimaradunk.

A jelek figyelmeztetnek, hogy ne maradj Egyiptomban, a bűn rabságában; gyere az ígéret földjére, hogy elnyerd az örök életet, amelyre hivatattál!

Varjašši Jánosné

Dömötör Ilona

ADD URAM, HOGY LÁSSAK!

**Ha most elébem állnál, Jézusom
hideg csöndjén az éjszakának,
s szólnál: – Mit akarsz, hogy tegyek veled?
felelnék: – Azt Uram, hogy lássak...
Ó tedd látóvá lelkemnek szemét,
egy szikrát küldjön csak lángóceánod,
hadd vegyem észre, hogy hajnal dereng,
s ez a föld is a te világod...**

Szeretettel és tisztelettel köszöntöm mindnyájukat, a sok régi ismerőst ősi templomunkban. Megköszönöm a Tatai Református Gimnázium vezetőjének, hogy lehetővé tette számunkra, hogy részt vehetünk ezen a találkozón.

Ebből az alkalomból szeretnék pár szóval megemlékezni apánkról, **Hadnagy Gyuláról**, aki utolsóként töltött be kántortanítói tisztséget a farnadi gyülekezetben. Ha felnézek a karzatra, szinte most is látom őszes fejét, és hallom, amint elkezd a 90. zsoltárt: „*Tebenned bízunk eleitől fogva...*” Ezek a sorok vannak felvéve a tatai temetőben levő sírkövére is.

Még a 19. században, 1889-ben született Erdélyben, a Háromszék megyei Zabolán. A tanítóképzőt Kolozsvárott végezte el. Szülőfalujába mindig visszavágyott, de az álláshirdetés 1910-ben ide hozta Farnadra. A hivatalos meghallgatás után az akkori presbiteri testület és Patay Gyula nagytiszteletű úr ajánlására nevezték ki a református népiskola tanítójává és egyben a gyülekezet kántorává. Egy teremben hat osztályt tanított, majd hétvégén az ismétlő osztályokat. Mint kántornak kötelessége volt ellátni a temetéseken a kántori teendőket. Két évig vasárnaponként, amíg az evangélikus gyülekezetnek nem volt lelkésze, ő hirdette az ígét az evangélikusoknak.

Apánk, mint általában a székelyek, gyakorlatias, sokoldalú ember volt. Sok minden érdekelte, és mindezt igyekezett átadni tanítványainak. A fiúkat a kötelező, előírt tantárgyak mellett fűrásra-faragásra, famunkára, kosárfonásra, csuhémunkákra, agyagmintázásra, mezőgazdasági munkákra, fatelepítésekre, oltásra és szemzésre tanította. A lányok horgoltak, kötöttek, hímeztek és háztartási ismereteket tanultak. A hittant, a zsoltárokat is ő tanította. Az órák közötti tízpercek labdajátékokkal, golyózással, kötélhúzással, ugrókötelezéssel teltek. A lá-

EGY SZÉKELY ÉLETÚT ÁLLOMÁSA

Hadnagy Gyula kántortanító emlékezete Farnadon

nyok körjátékokat játszottak, sok-sok énekléssel.

Különböző alkalmakra színdarabokat tanított, amiket az iskolában a szülőknek adtak elő. A természethez való közelségét jelzi, hogy megismertette velünk és tanítványával a közeli erdőket, réteket; májusban a madarak és fák napját a szabadban töltöttük. Azokban a családokban, ahol több gyermek volt és a meglévő kevés föld nem tudta volna eltartani

őket, rábeszélte a szülőket, hogy iparosnak (asztalosnak, kovácsnak vagy aranyművesnek) taníttassák gyermeküket.

Harmincnyolc évet szolgált itt. Hogy ez sok volt-e vagy kevés, ezt csak azok tudnák eldönteni, akik még emlékeznek rá, esetleg az unokáiknak mesélnék róla. Ezt az időt csak az I. világháborút követő hétéves szibériai fogsága törte meg. Amikor a fogságból szabadult, akkor is ide, Farnadra jött haza, hiszen a történelem viharai Erdélyt elzárták előle. Gyülekezete, tanítványai is visszavárták. 1934-ben házasodott meg, vette feleségül anyánkat, Lelkes Izabellát, aki Komáromban született. Itt, Farnadon, a

templom mellett laktunk. A kis ház helyén most az új gyülekezeti helyiségek találhatóak. A lakás mögötti kertben voltak apánk féltett kincsei, a méhek... A ház bejárata előtt, az iskola udvarán egy öreg hársfa állt, aminek az ágait a háború alatt bomba hasította le.

Három gyermekük született: Izabella, Gyula és Zsuzsanna. Mindhármunkat ebben a templomban kereszteltek meg (én itt konfirmáltam 1947-ben – Kiss Gizellával, Kabai Lenkével és Fazekas Etussal – Puskás István tiszteletes úr vezetésével). Mindhárman apánk foglalkozását folytattuk: tanítók, tanárok lettünk. Őt unokája közül hárman szintén a tanári pályát választották. Volt honnan örökölnünk a hivatás, a gyerekek szeretetét. Olyan évek is adódtak az életünkben, amikor mindhárman egy iskolában taníthattunk. Sajnos középső testvérünk, Gyuszi, 1987-ben (ötvenéves korában) gyógyíthatatlan betegségben meghalt.

Az idilli állapotot megszakította, tönkretette a II. világháború. A tanítás megszűnt, az emberek pincékbe, bunkerokba bújtak, s várták a frontról jövő híreket a hozzátartozókról. 1945-ben, a II. világháború után ismét visszaesatolták a Felvidéket Csehszlovákiához.

A magyar tannyelvű iskolákat bezárták, így apánk állása is megszűnt. A magyar iskolák tanítóinak a Csehszlovák Állam felajánlotta, hogy reszlovakizáljanak, azaz vallják magukat szlováknak, akkor álláshoz juthatnak. Ekkor apánk – bár a három gyerekkel fizetés nélkül volt – a következőket mondta: „Én, ezzel a névvel, hogy Hadnagy Gyula, nem vallhatom azt, hogy szlovák vagyok!” Akik így gondolkodtak – más értelmiségiek is –, azok megkapták az úgynevezett fehér lapot, és 1947-től megkezdődött a „fehérlaposok” kitelepítése Magyarországra (ha addigra már át nem szöktek a határon). Senki sem tudta, hogy hova érkezőnk; így kerültünk Bánhidára, majd Vértestolnára, Agostyánba, végül Tatára. Két évig még taníthatott apánk Agostyánban, majd kora miatt nyugdíjazták. 1970-ben halt meg, nyolcvankét éves korában.

Elégedett ember volt, mindig békeségre törekedett. Kedves zsoltára volt a 23., amely így kezdődik: „*Az Úr énnékem őriző pásztorom, Azért semmiben meg nem fogatkozom...*” Áldást és békeséget kívánunk a farnadi református gyülekezet tagjainak és kedves lelkészeiknek! Isten áldja Mindnyájukat!

Körmendi Gézáne Hadnagy Izabella

Kedves vendégek jártak Farnadon

Advent második vasárnapján, 2012. december 9-én kedves vendégeket fogadtunk: a Tatai Református Gimnázium körülbelül negyvenfős csapatát. Kedves adventi műsorukat nagy élmény volt hallgatni: tiszta hangon zengett az ének kis templomunkban az ünnepvárás jegyében. És dinamikus, magával ragadó volt a végéig hirdető prédikációja is.

Régi ismerősként üdvözölhettük egykori kántortanítónk, **Hadnagy Gyula** két leányát, akik szintén a csoporttal érkeztek. A tanító úr neve gyülekezetünkben ismerősen cseng sokak számára. (Édesanyánk is sokat emlegette őt, még mindig őrizzük a gyönyörű kézimunkákat, amiket kézimunkaórárn készítették.) A tanító úr lányai megemlékeztek a Farnadon töltött éveikről: **Körmendiné Hadnagy Izabella** az úrasztalánál (épp az a hímezett terítő volt rajta, amelyet ő készített **Lányiné Kiss Gizellával** konfirmációjuk 50. évfordulójára) olvasta fel megemlékezésüket.

Istentisztelet után a felújított iskolaépületben szeretetvendégség várt a vendégekre, akik ebéd után még meglátogatták a falumúzeumot, majd visszaindultak Tatára.

Özv. Pólya Gyuláné

Cseri Kálmán nyugalmazott budapest-pasaréti lelkipásztor évtizedek tapasztalatával kimunkált rövid igemagyarázatai a frissesség erejével hatnak: nagyon jó löketet adhatnak – a napi bibliai rész tanulmányozása mellett – egy új nap (ami reménység szerint új kegyelmet jelent) megkezdéséhez. Naponkénti forgatásával szívtathatjuk magunkra a kegyelem harmatját, mert a felvett igék alapos körüljárása (előfordul, hogy egy igemondanivalója olyan gazdag, hogy több napon át szól belőle a lelki eligazítás) úgy hat, „...mint a Hermón harmatja, amely leszáll a Sion hegyére”.

Az előszóban a szerző a következőképpen rögzíti a könyv megszületésének hátterét: „Ennek a könyvnek az a célja, hogy mindennap legalább egy igei gondolattal erősítsük a lelkünket. Isten igéjének különös hatása van: az elolvasás után is munkálkodik az emberben, s amint az ételből fizikai erő, gondolat, kitartás származik,

A KEGYELEM HARMATJA

Áhítatok az év minden napjára

úgy az igéből szeretet, bölcsesség, derű, reménység... fakad. – Persze az igazi az, ha valaki magát a Szentírást veszi kézbe,

s abból olvas naponta folyamatosan, gondolkozva egy-egy részt, amihez aztán hozzáigazítja az életét is. Ennek a könyvnek egyik célja éppen az, hogy felébressze étvágyunkat Isten igéje után, s már ennek olvasása közben kikeressük az idézett helyeket, s elolvassuk azok környezetét és a zárójelben szereplő utalásokat is.”

Cseri Kálmán nagyszerűen villant fel olyan bibliai eseményeket és igazságokat, amelyek bennünk élnek, ám valami oknál fogva rendszerint csak egyoldalú értelmezésükig jutunk el. A történések oka, pl. Jézus tetteinek motivációs háttere is sokszor jól kiütözközik a szövegekből, és itt a lényeg: nem ragadhatunk le a tényeknél, mert a helyes értelmezéshez a miértek megismerése legalább olyan fontos. A jól elhelyezett ellenpontozások sokat segíthetnek a gyakorló keresztyéneknek abban, hogy mit tegyenek (avagy éppen mit ne tegyenek). Aki eltölt egy kerek évet ezzel a könyvvel (nem kell okvetlenül kalendáriumira gondolni, bármikor elkezdhető az olvasása), annak életében bizonyára megmutatkozik az igék hatása: nem térnek vissza Istenhez üresen (*Ézs 55,11*).

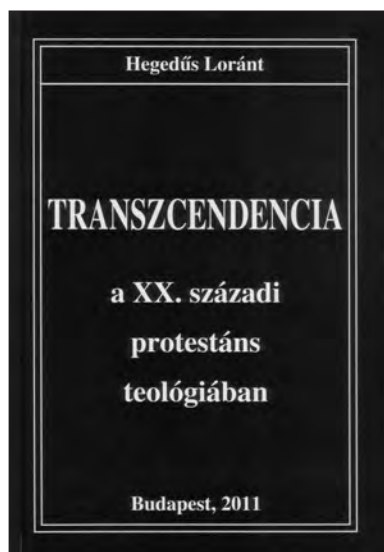
A. Kis Béla

(Harmat Kiadó, Budapest 2011)

TRANSCENDENCIA

a XX. századi protestáns teológiában

Megjelent – immár magyar nyelven is – Hegedűs Lorántnak, a Dunamelléki Református Egyházkerület nyugalmazott püspökének (*lapzártakor vettük a hírt, hogy 2013. január 26-án visszaadta lelkét teremtő Istenének; temetése február 16-án 13 órakor a Fiumei úti temetőben lesz – a szerk. megj.*) az 1986-os princeptoni tanulmányútján készített, egyben habilitációs munkának is szánt, angol nyelvű munkája – *Transzcendencia a XX. századi protestáns teológiában* címmel.

A 111 oldalas mű ma is betűről betűre használható aktualitással mutatja be az immanencia (e világiság) és a transzcenden-

cia (mindenekfölöttiség) különbözőségét és ugyanakkor az érintkezési pontjaikat is. A könyv a görög teologikus filozófia kialakulásától a koronként jelentkező legjelentősebb filozófusok (Kant, Schleiermacher, Hegel, Kierkegaard, Feuerbach, Marx, Nietzsche) transzcendencia-értelmezésén át egészen (és főleg) a 20. század legjelentősebb protestáns teológusainak (Bonhoeffer, Barth, Thieliicke) transzcendenciafogalom-meghatározásáig nagyon precíz, átlátható és szinte egyedülálló szisztematikus összefoglalást ad Istennek Krisztusban az e világra összpontosított transzcendenciájáról. A mű nem egyszerűen csak a 20. századi teológiatörténet summázata az adott témakörben, hanem magába foglalja a szerző biblikus értékítéletét is, ami az egész munkát a 21. századra vonatkozólag is érvényessé teszi.

A könyv olvasása nem feltétlenül igényli a szakmai tudományosság koncentrációját, az általános érdeklődés igényeinek is megfelel. Hiszen a már Hegedűs Loránttól megszokott nyelvi gazdagsággal, rendkívül színes szóképekkel dúsitva íródott meg, ami úgy teszi élvezhetővé a könyv egésze megismerését, hogy közben az ember minden szegmensében kimerítő információmennyiséget szerezhet a transzcendencia fogalmáról.

Rákos Loránt

(K. n., Budapest 2011)

Feladvány

Hol esik szó a Bibliában Hermón harmatjáról?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **március 15-ig** nyílt levelezőlapon, képeslapon vagy emailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének címére (**930 10 Dolný Štál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A decemberi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a Miatyánk hosszabb változata a *Mt 6,9–13*-ban van megírva.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – könyvjutalomban, mégpedig **Bokros Gyula** (Vígtelek), **Egri Klára** (Örös) és **Konkoly Lászlóné** (Pozba).

Mindhárman Imre Lajos *500 gondolat* című kötetét kapják. Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Az ungi egyházmegyéhez tartozik a Nagykapostól öt kilométerre fekvő Mokcsamogyorós, ahol református szempontból egy érdekes és speciális helyzet áll fenn.

A múlt század elején még három falu létezett egymás közelségében: Mokcsa, Kerész és Ungmogyorós. 1913-ban Mokcsát és Kerészt egyesítették, így jött létre Mokcsakerész, 1960-ban pedig Ungmogyoróst Mokcsakerészhez csatolták. Így keletkezett Mokcsamogyorós, így lett a három faluból egy, ahol két református gyülekezet és templom van. A legutóbbi népszámlálási adatokból tehát már csak azt tudhatjuk meg, hogy Mokcsamogyoróson 903-an élnek, közülük 508-an vallották magukat reformátusnak. Ám azt, hogy közülük mennyien tartoznak a mokcsakerészi, illetve az ungmogyorósi gyülekezethez, legfeljebb a lelkészi hivatal adattárából lehet megtudni.

Mokcsán 1880-ban épült a református templom, s az anyaegyházközségnek akkor még Kerész és Ungmogyorós volt a leányegyházközsége. Az ellenreformáció idején az egész környék reformátusságának a mentővára volt Mokcsa, hiszen a toleráns Mokcsay család megengedte, hogy a szomszédos gyülekezetek tagjai is ide járjanak istentiszteletre. (Bár Mokcsa és Kerész már teljesen egybeépült, az itt élők a mai napig számon tartják, ki melyik településről származik; ez megmutatkozik a templomi ülésrenden is: az egyik oldalon a „moksaiak” ülnek, a másikon pedig a „kerésziek”.) Ungmogyorós hívei 1904-ben határozták el, hogy kőből építenek templomot a régi, fából készült helyére. A vásárolt telken aztán 1908-ra fel is épült egy gyönyörű templom, aminek a mai napig gondját viselik.

Kraus Viktor lelkipásztort 2004-ben helyezték Mokcsamogyorósról, négy évvel később be is iktatták a hivatalába. Hatvan év után lett ismét lelkipásztora a két gyülekezetnek: a mokcsakerésziek és az ungmogyorósinak – Mokcsamogyoróson. A lelkipásztor elmondása szerint mindkét helyen körülbelül kétszáz lelkes a közösség. Mokcsakerészen a választói névjegyzékben 124, Ungmogyoróson 91 név szerepel. Kicsi gyülekezetekről van szó, de nagyon lelkesek a hívek – mondja a lelkipásztor, aki nem is nagyon tudja magát elképzelni másutt, mint ebben a közösségben.

Mindkét templomban tartanak hétközi istentiszteletet is. Mokcsakerészen csütörtök, Ungmogyoróson péntek esténként hívogat a harangszó, amit teljesen természetesnek tartanak a hívek; ám a padosorok a vasárnapi alkalmakkor telnek

Egy falunév, három település, két templom MOKCSAMOGYORÓS GYÜLEKEZETEI

meg leginkább. Mindkét gyülekezetben 40-45-en járnak templomba: az idősök vannak többségben, de azért minden korosztályból vannak az alkalmakon. Vanak szülők, akik a gyermekeiket sem hagyják otthon...

A lelkipásztor örömmel mondja, hogy Ungmogyoróson sokszor előfordul, hogy több férfi van az istentiszteleten, mint nő. A látogatottságra nem is panaszkodik, mert a részvételi arány meghaladja a negyven százalékot. Persze lehet még javítani ezen a téren is – teszi hozzá. Az elődök ugyanis Mokcsakerészen egy száztíz személy befogadására alkalmas templomot építettek, Ungmogyoróson pedig százhatvanan is kényelmesen elférhetnének. Valószínűleg akkoriban nagyobb lehetett a közösség, vagy bíztak a gyarapodásban – töpreng el a lelkész. Manapság mindkét templom sajnos csak karácsonykor telik meg, ám a lelkipásztor szerint örülni kell a hűség és kitartó híveknek. Az elmúlt nyolc év alatt nem sikerült elérnie, hogy legyenek bibliaórák a gyülekezetekben, ám tovább próbálkozik.

Ezen a téren nagyobb sikerrel járt a fiatalok körében. 2011-ben rendszeresek voltak az ifjúsági bibliaórák, viszont az elmúlt évben több tervezett alkalom is elmaradt. Általában tízen-tizenketten vannak jelen, de nagyon bonyolult egyeztetni a fiatalokkal, mert mindenki máshova jár iskolába. Ettől függetlenül perspektívát lát bennük Kraus Viktor, lehet rájuk építeni, hiszen sok ötletük van. Legutóbb

Mokcsakerész felújított temploma

például pályázati pénzeket nyertek olyan közösségi alkalmak megszervezésére, amelyekre a gyülekezet tagjait is meghívták. Ellátogattak hozzájuk hagyományörző csoportok, a Mare Temporis interaktív történelmiruha-bemutatót tartott a mokcsakerészi kultúrházban a divat fejlődéséről. Az ifjaknak köszönhetően adhatott koncertet többek között Tóbisz Tinelli Tamás és Kis Gergely Márton.

Ezenfelül próbálnak különféle alkalmakat is szervezni, amelyek éltetik a gyülekezetet. Idetartoznak a parókián és a templom környékén elvégzendő munkák, beleértve a kulturális jellegű alkalmakat is. Már hagyományosan minden évben ad koncertet a gyülekezetekben Zsapka Attila és Madarász András, a *Kor-Zár* együttesből. A két gyülekezetnek van egy közös, *Búzavirág* nevű női énekkara (katolikusok is énekelnek benne), mely már sok helyen fellépett.

A gyermekekkel, akik közel húszan vannak, külön foglalkoznak. Az iskolai hittan mellett a gyülekezetben belül is tartanak számukra alkalmakat, hogy ne érezzék úgy, mintha ki lennének zárva a gyülekezeti életből.

A lelkipásztortól megtudom, hogy a mokcsakerésziek tervei közt szerepel egy gyülekezeti ház felépítése; de ez csak távlati terv lehet, mert a pénz még hiányzik hozzá. Kraus Viktor úgy véli, ha az Úristen úgy akarja, hogy ez megvalósuljon, akkor a feltételek is adottak lesznek hozzá. A templomot viszont sikerült az elmúlt hónapokban belülről felújítani (egy nagy beázás után ugyanis vizesedtek a falak). A gyülekezet tagjai saját erőből végezték el a munkát. Kraus Viktor nagyon hálás a híveknek, hogy ismét szép a templom kívülről és belülről is.

Az ungmogyorósiaknak viszont komoly fejtörést okoz, hogy miként tudnák megoldani a fűtés bevezetését a templomukba, mivel nagyon hidegek a kőből épített falak. Egyelőre az erőgyűjtés szakaszában vannak, de egy-két éven belül szeretnék megoldani a problémát.

A lelkipásztor hosszú távú célkitűzése pedig az, hogy mindenki kapcsolódjon be a közösségi életbe. A magot el kell vetni és bízni kell abban, hogy ismét ébredés történik a hívek életében. Konkrét recept nincs, bár próbálkoznak sok mindennel. Készítettek gyülekezeti honlapot, feleségével együtt sokat jár a hívek közé, meglátogatják őket, kirándulásokat szerveznek a fiataloknak, táborokba viszik őket. A reménységgel kapcsolatban annyit mond: szeretné azt hinni, hogy épülő gyülekezetekről van szó, hiszen ennek jelei megmutatkoztak az elmúlt időszakban. Hiszi és vallja, hogy ha az Úristen eddig megtartotta őket, akkor nem fogja megengedni a leépülést. Reménységgel tekint a jövőbe, mert ezt az hivatást másképp nem is szabad végezni.

Iski Ibolya

Ismeretlen ismerősök érintését vitték a díszes papírba csomagolt dobozzák Kárpát-medence-szerte a rövid nappalos, hosszú éjszakás karácsony előtti napokban. Egyéni és egyedi üzenetek voltak ezek egyik gyerekszobából a másikba, egyik iskolapadból a másikba, betegágytól betegágyig, magányostól magányosnak, kisebbségitől kisebbséginek. Megannyi cipős doboz, más-más tartalommal, ám ugyanazzal a céllal: boldognak lenni és örömet szerezni, hisz *nagyobb boldogság adni, mint kapni*.

Megannyi távolba gondolás, jókívánság, szeretet! Gondolatban végigpásztázom a helységeket nyugattól keletig, ahova eljutott egyházunk szeretetszolgálatának a felhívása, miszerint lehet ajándékcsomagot készíteni gyermeknek és felnőttnek, lehet adakozni, fuvart segíteni. Vigasztaló, hogy él még az adni akarás az emberekben: a nemes szándék mögé szívesen és tömegesen sorakoznak fel.

Ezt nyugtázhatom a *Nyilas Misi karácsonya* ajándékgyűjtő programunk fogadtatását értékelve. A Magyar Református Szeretetszolgálat azonos nevű programját adaptálta egyházunk Diakóniai Központja. Szándéka, hogy a nem pozicionált, hanem szociális, egészségügyi vagy más hátránnyal küzdő gyermekek és felnőttek is kapjanak ajándékot, akik különböző okok miatt szorulnak a perifériára. Tartalmi elvárás volt, hogy olyan ajándékcsomagok készüljenek, amilyen-

2012. október 6-án a rétei és boldogfai reformátusok látogatást tettek a morvaországi Nosislavban. Még az 1980-as évek vége felé jelentkeztek először a nosislavi testvérek, hogy felkeressék azt a kisközséget, ahova őseik jártak lelki táplálékért az üldöztetésük idején, gyalog megtéve a két település közti utat.

Cséplő Ferenc *Réte – bástya és menedék* című könyve is hírt ad arról, hogy Réte adott otthont és szolgálati helyet is Valesius Jánosnak, aki évente kétszer visszajárt az országhatáron élő csehtestvérekhez, illetve azok is felkeresték őt. Így kezdődhetett az, ami aztán évszázadok múltán folytatódott: a kölcsönös látogatások időszak. Ezek sajnos az elmúlt húsz évben szüneteltek, ám mindkét gyülekezet újonnan megválasztott lelkipásztora a kapcsolat felelevenítése mellett szállt síkra. Így lehetett ismét együtt a két közösség az Úr színe előtt a nosislavi templomban.

Az igehirdetés szolgálatában **Ondřej Macek** lelkipásztor csehül szólt az egybegyűltekhez, mégpedig az *Ám 1,1-2; 5,14-15* alapján. Hangsúlyozta, hogy az Is-

Cipős doboznyi szeretetsomagok

neket magunk is szívesen kapnánk vagy adnánk gyermekeinknek, unokáinknak.

A *refdiakonia.sk* honlapon tettük közzé a regisztráció lehetőségét, az űrlapot az ajándékot készítőket és elfogadókat számára. Beindult a gyűjtés. Elsőként említem a parókiákat, ide érkezett a dobozok nagy része. Egyházmegyénként kértünk helyet a gyűjtőpontoknak, segítséget a csomagok fogadásához és raktározásához. De gyűjtöttek iskolák és közösségek, felekezeti közösen összefogásban. Több helyen gyűjtött a Csehadok, cserkészcsapatok, a Csáládi Könyvklub és más intézmények is, összesen mintegy kétezer-ötszáz csomagot és csekély egyéb adományt. Miután beérkeztek a felajánlások, az ajándékok célba juttatása volt a feladat. (Évek óta gondot jelent, hogy nincs kellő tárolási és szállítási kapacitásunk. Központilag kell ezen a területen megoldást találnunk, összehangoltabb és hatékonyabb segítségre lesz szükségünk a jövőben. Kíváncsok továbbá, hogy minden gyülekezetben álljon a lelkész mellett egy diakóniai megbízott, akit szükség szerint további munkatársak segítenek.)

Csomagjaink nagyobb részét határainkon túlra szállítottuk: Kárpátáljára, a Partiumba, Csángóföldre és az anyaországba. A többi doboz itthoni óvodákban, iskolákban, otthonokban és gyülekezetekben talált gazdára. Valamennyit sikerült

célba juttatni. Nagy részükhöz ajándékoztunk kisgyermekeknek készült, karácsonyi kifestős, evangéliumi tartalmú „cerka füzetet”. Hálásan köszönjük minden csomagkészítőnek, továbbítóknak, önkéntes segítőnek a szeretetszolgálatot! Folyamatosan kapjuk a visszajelzéseket.

A Kárpátaljai Nagycsaládosok Egyesülete elnökének, **Török Dénesnek** a köszönőleveléből idézünk: *„Nem elsősorban az anyagi vonatkozásait tekintjük, hanem azt a ránk gondolatot és azt a gondolatot, hogy a felvidéki magyarok gondolnak a kárpátaljai magyarokra, és ezt ilyen módon is kifejezik. Ezt a gondolatot próbáltuk a középpontba állítani, és így szeretnénk a családoknak is szétszórni, hogy ez tudatosuljon mindenkiben, hogy nem vagyunk egyedül. Akkor is, ha nem ismerünk valakit, 3-400 kilométerről gondolnak ránk és szeretnénk minket megajándékozni, és ez most megvalósult.”*

E sorok írásakor már az ökumenikus imahét igéit olvassuk. Bizonyágtételünk hiteléért, a Krisztus-hívők szeretetközösségéért Rick Ridings énekével imádkozom: *„Tégy eggyé, Urunk! Tégy eggyé, Urunk! Hogy meglássa a világ, hogy eljöttél. Tégy eggyé, Urunk! Ó, mily szép, mily gyönyörűséges, a testvérekkel egységben lenni. Az Úr áldása bőven árad ránk, mint túlsorduló olaj.”*

Rácz Jolán

LÁTOGATÁS A MORVAORSZÁGI NOSISLAVBAN A rétei gyülekezet régi-új kapcsolatáról

ten keresése az egyetlen helyes út, és az Úr hordoz minket. Így tudjuk végezni mindazokat a szolgálatokat, amiket reánk bízott. A magyar és szlovák imádságot követően a *Lk 1,39-45* alapján hangzott a másik igehirdetés **Bohony Beáta** rétei lelkipásztor (jelen sorok írója) részéről. Erzsébet és Mária találkozásának fényében Isten munkája került elénk, mert egy-egy találkozás öröme csak akkor lehet teljes, ha abban Isten szólhat meg.

Az alkalmat a helyi és a látogatóban levők énekszolgálatára, a gyülekezet ifjúságának éneke és **Szabó Zsuzsanna** szóló-

ja tette felemelőbbé. A találkozó a Husz-házban közös ebéddel folytatódott, melyet beszélgetős, vetítő, emlékeket felelevenítő délután követett a jövő tervei megosztásával. Így kerültek elő a régi emlékek, ám a legfőbb küldetése az volt ennek a látogatásnak, hogy az emberi szívekben mozduljon meg valami. Az Úr kegyelme, hogy még szól az ige, még tart az idő, hogy odafordulhatunk hozzá (teljesen mindegy, hogy milyen nyelven), hogy új életet élhessünk. Az énekek a templomban és a délután folyamán is csehül és magyarul zengtek, az alkalom vé-

gén pedig mindenki kapott egy cseh-magyar igés kártyát, hogy emlékül szolgáljon (többeknél ott volt az utolsó látogatásra, 1992. október 25-re készült lap is).

–bb–

EGYHÁZUNK 2012. ÉVI STATISZTIKAI ADATAI

SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ

Pozsonyi Komáromi Barsi Gömöri Abaúj- Zempléni Ungi Nagymi- Ondava-
egyház- egyház- egyház- egyház- tornai egyház- egyház- hályi hernádi
megye megye megye megye em. megye megye em. egyházm.

Egyházközségek száma	321	28	32	47	56	43	39	18	25	33
Anyaegházközség	209	24	26	34	28	25	21	14	15	22
Leányegyházközség	112	4	6	13	28	18	18	4	10	11

EGYHÁZTAGOK SZÁMA

SZRKE	Pozsony	Komárom	Bars	Gömör	Abaúj-T.	Zemplén	Ung	Nagym.	Ondava-H.	
Népszámlálás szerint (em-i adatok)	91 696	14 903	19 093	5980	6194	13 307	11 900	6444	4627	9248
Nyilvántartás szerint	62 443	9126	13 154	4736	5859	7687	9345	4201	4091	4244
Választójogúak	38 986	4180	8001	3452	4093	5297	5828	2203	2613	3319

HITÉLETI ADATOK

SZRKE	Pozsony	Komárom	Bars	Gömör	Abaúj-T.	Zemplén	Ung	Nagym.	Ondava-H.	
Istentiszteletek száma	26 107	2701	3272	2651	2753	3791	3549	2488	1852	3050
– úrvacsorai	2111	202	256	310	327	299	250	115	151	201
Átlagos látogatottság	54	40	47	19	16	38	39	45	53	50
– magyarul	20 735	2625	3230	2651	2750	3616	3350	2482	0	31
– szlovákul	5404	76	42	64	3	149	198	2	1852	3018
– németül	5	0	2	0	0	0	1	2	0	0
– angolul	8	0	1	0	0	4	0	2	0	1
Keresztelők száma	771	143	137	40	92	85	104	61	50	59
– gyermek	725	135	120	38	87	76	101	59	50	59
– felnőtt	46	8	17	2	5	9	3	2	0	0
– férfi	402	68	80	16	47	41	53	32	33	32
– nő	369	75	57	24	45	44	51	29	17	27
Konfirmáltak száma	681	101	123	55	61	65	123	36	39	78
– férfi	336	51	67	24	26	29	67	19	15	38
– nő	345	50	56	31	35	36	56	17	24	40
Házasságkötések száma	274	36	64	11	25	36	32	18	21	31
– tiszta	106	12	24	3	13	20	12	10	8	4
– vegyes	168	24	40	8	12	16	20	8	13	27
Temetések száma	1315	185	229	126	166	185	167	75	84	98
– férfi	617	83	115	64	78	81	82	37	34	43
– nő	698	102	114	62	88	104	85	38	50	55
Felnőtt-bibliakör	180	25	27	22	15	31	19	8	14	19
Alkalmak száma	5363	920	1280	626	359	661	545	157	295	520
Presbiteri bibliakör	66	10	16	7	4	6	11	3	0	9
Alkalmak száma	365	59	123	20	27	42	50	11	0	33
Ifjúsági bibliakör	76	16	16	4	6	6	10	3	5	10
Alkalmak száma	1966	475	492	69	75	155	249	110	136	205
Gyülekezeti kórus	94	11	15	10	13	10	13	5	11	6
Alkalmak száma	2265	327	463	181	262	196	339	119	170	208
Vasárnapi iskola	123	24	21	11	4	14	15	5	10	19
Alkalmak száma	4046	887	731	365	137	431	439	127	324	605
Firesz-alapszervezet	7	1	3	0	0	3	0	0	0	0
Alkalmak száma	9	0	9	0	0	0	0	0	0	0

EGYHÁZUNK 2012. ÉVI STATISZTIKAI ADATAI

HITÉLETI ADATOK	SZRKE	Pozsony	Komárom	Bars	Gömör	Abaúj-T.	Zemplén	Ung	Nagym.	Ondava-H.
Kátémagyarázat	111	15	19	7	24	15	14	9	5	3
Alkalmak száma	2370	353	388	262	385	326	308	166	77	105
Jegyesoktatás	124	16	24	8	16	16	14	9	6	15
Alkalmak száma	571	84	172	11	55	57	66	25	27	74
Családlátogatás	308	28	33	47	55	41	39	18	17	30
Alkalmak száma	5002	730	1135	655	423	713	603	322	97	324
Kórházlátogatás	176	22	23	22	7	31	26	7	17	21
Alkalmak száma	1127	215	210	71	17	265	159	24	42	124

HITOKTATÁSI ADATOK	SZRKE	Pozsony	Komárom	Bars	Gömör	Abaúj-T.	Zemplén	Ung	Nagym.	Ondava-H.
Iskolai hitoktatást látogatók száma	5107	826	1168	283	630	479	817	452	238	214
– fiú	2537	408	598	135	291	248	404	238	102	113
– lány	2570	418	570	148	339	231	413	214	136	101
– évfolyamonkénti csoportban	1312	137	414	104	242	57	167	184	0	7
– összevont csoportban	3795	689	754	179	388	422	650	268	238	207
Iskolai hitoktatási csoportok száma	557	110	119	41	62	48	90	24	33	30
– évfolyamonként kialakított	162	31	55	16	28	4	14	12	0	2
– összevont	395	79	64	25	34	44	76	12	33	28
Az egyházközség területén működő közokt. intéz. száma	404	60	57	17	24	35	29	13	23	146
– alsó tagozatos alapiskola	81	18	11	4	11	7	11	5	5	9
– teljes szervezettségű alapiskola	184	23	31	12	9	18	15	4	17	55
– középiskola	144	19	15	3	4	10	3	4	4	82
Gyülekezeti hitoktatást látogatók száma	1310	190	157	146	99	156	179	158	118	107
– fiú	596	82	72	59	39	79	86	75	51	53
– lány	714	108	85	87	60	77	93	83	67	54
Hitoktatók száma	305	47	57	33	32	41	33	17	22	23
– lelkesz	208	29	41	24	25	30	25	13	8	13
– katechéta	51	7	9	4	4	7	7	4	3	6
– képesítetlen	46	11	7	5	3	4	1	0	11	4

INGATLANOK ADATAI	SZRKE	Pozsony	Komárom	Bars	Gömör	Abaúj-T.	Zemplén	Ung	Nagym.	Ondava-H.
Istentiszteleti helyiségek száma	480	50	53	61	74	73	66	28	29	46
– a tárgyalt évben épített	6	1	0	1	2	1	0	0	0	1
– templom	301	26	28	42	55	42	38	18	24	28
– gyülekezeti ház	63	5	10	5	7	12	8	4	5	7
– gyülekezeti terem	123	18	15	16	12	19	20	6	6	11
Épülő istentiszteleti helyiségek	12	1	0	3	0	3	1	0	3	1
Lelkészlakok száma	181	23	25	28	21	25	18	14	11	16
Iskolaépületek száma	79	8	8	18	7	15	9	2	4	3
Gazdasági épületek száma	87	8	17	9	4	16	15	5	7	6
Egyéb épületek száma	107	12	19	19	9	13	16	9	5	5

(Forrás: Zsinati Iroda)

ÖRÜLJ A KAPASZKODÓKNAK!

„Ragaszkodj az intellemezhez, ne térj el tőle, vigyázz reá, mert ez a te életed!” (Péld 4,13).

De jó lenne sokszor (ha nem is mindig) azt csinálni, amihez az embernek kedve van; ha nem lennének kötelességek és feladatok, hanem azt csinálhatnánk, amit akarunk – vágyunk rá sokan (talán még felnőttként is). Az irányítgatások terhéért, a szülői fegyelmezés nyűgét, a számonkéréseket milyen jó lenne elkerülni! Ez jelentené tán az igazi szabadságot...

Egy ismert magyarországi színésznővel olvastam interjút a *Vasárnap* egyik januári számában. És hát talán ő is így gondolhatja, mert elmondta, hogy amikor ő volt fiatal, „erősen ki voltak jelölve a határok. És egy olyan ember, mint amilyen én vagyok, aki állandóan keresi a rést, hogy hol lehet szökni, kibújni, menekülni, az hamar bejárta azt a kis ketrecet, ami lehetőségként megadatott neki, vagy fel volt kínálva.”

A mostani világból eltűntek a művészni fiatalsága idején még megvolt korlátok. Ha úgy tetszik, valóra vált egy álom: szabad mindenkinek azt csinálni, ami a kedvére szolgál. Elérkezett Amerika! (Gyerekkori barátom Amerikában telepedett le, s amikor évekkkel ezelőtt arról kérdeztem, hogy miért jobb ott, mint itt, ezt mondta: Úgy élhetek a feleséggel és a fiammal, hogy senki nem foglalkozik azzal, hogy mit csinálunk. Nem tudom, ki a szomszédom, és ő sem törődik azzal, hogy

kik vagyunk; nem úgy, mint itthon, ahol mindenki mindent tud a másiktól.)

Mára mi is elértük hát a szabadságot: minket sem érdekel már a másik, és azt csinálhatunk, amit akarunk. (Ha esetleg valaki venné

a bátorságot és mégis véleményformálna, azt meg kikérjük magunknak.)

„A mostani világ más. Azt diktálja: csinálsz, amit akarsz. Nem szúr le karókat, nem húz meg vonalakat...” – nyilatkozza az ismert színésznő az említett interjújában. Az emberi logika tehát azt mondhatja velem, hogy elérkezett a művészni számára (vagy legalábbis a lánya számára) a megfelelő idő... Csak hogy ő így folytatta: „...emiatt ropant nehéz. Megfogalmazni a nemet még mindig könnyebb, mint ki mondani, hogy mit szeretnék. Úgy-hogy ilyen szempontból azt mon-

Ingrid Sjöstrand

MEG NE PRÓBÁLD!

Meg ne próbáld! – mondja apa, és nagyon szigorúan néz rám. És egész testem reszket, és már úgy érzem, gyáva vagyok, ha meg nem próbálom.

dom, nincsenek könnyű helyzetben a fiatalok.”

Érdekes, ugye? A csinálj, amit akarsz! világ pont amiatt nehéz, mert bármit megtehet az ember és annak az ellenkezőjét is. Nincsenek karók, határok, viszonyítási pontok. Amik az adott pillanatban akadálynak tűnhetnek, de mégis hatalmas szerepük és hasznuk van az életünkben: lázadhatunk ellenük, kipróbálhatunk más megoldásokat, hamar bejárhatjuk a kis ketrecet, de van mihez viszonyítanunk önmagunkat. Van kapaszkodónk. Mint a légtornásznak, aki a szabadság mámorító élményét megélheti, amíg repül a levegőben, de ha nem lenne, amibe vagy akibe a kellő pillanatban belekapaszkodjon – a mélybe zuhanna.

Örülj a karóknak, a „ketrecnek” és az elvárásoknak – amik ellen lázadhatsz, amik mentén meghatározhatod önmagad. Hogy olyan légy, amilyennek engednek lenni – vagy egészen más...

Kis Lucia

Jelentkezz önkéntesnek a Bátor Táborba!

A magyarországi Bátor Tábor Alapítvány közép-európai élményterápiás központként 2001 óta kínál komplex terápiás rekreációs programokat daganatos, cukorbeteg, krónikus izületi gyulladással (JIA), valamint hemofiliával kezelt gyermekek és családjaik részére. 2008 óta nemzetközi turnusokat is szervezünk, hogy a környező országok beteg gyermekei is részt vehessenek a kalandokban.

A Bátor Tábor nem a betegségről vagy a korlátokról szól, hanem az életéről, a lehetőségekről és az összetartozásról. A tábor programjai sikerélményt nyújtanak a gyerekeknek, ami növeli önbizalmukat és önértékelésüket, ezáltal megerősödvé bátrabban térhetnek vissza a hétköznapi életükbe.

A tábor nyelve magyar, ezért a cseh–magyar, szlovák–magyar vagy lengyel–magyar nyelveken beszélő önkéntesek különleges szerepet töltenek be ezekben a turnusokban: az önkéntes (nem professzionális) tolmács cimborák segítik a kommunikációt, a kísérő cimborák pedig biztosítják a gyerekek táborba jutását. Tehát olyan önkénteseket keresünk, akik beszélnek a cseh, a lengyel vagy a szlovák nyelvet, szívesen hozzájárulnának sok-sok gyerek életre szóló nyári táborozásához, szeretnének tanulni és fejlődni nyelvtudásukban és személyes kompetenciáikban, ingyenes képzéseken vennének részt, sokszínű közösségben élményeket szeretnének szerezni!

A feladatkörökről részletesebben itt olvashatsz: www.batortabor.hu

A nemzetközi turnusok időpontjai:

2013. június 27. – július 7. (kamasztur-nus)

2013. július 25. – augusztus 4. (kölyök-tur-nus)

Ha szeretnél önkéntesnek jelentkezni az idei táborokba, **2013. február 17-ig** megteheted a honlapon keresztül!

Ha kérdéseid lennének, bátran keresd Juhász Csillát a cs.juhasz@batortabor.hu címen!

Mosolyod napfénye messze üzheti a felhőket valakinek az életéből.

(Ismeretlen)

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház Zsinati Elnöksége a 25. ülésén, amelyre 2013. január 5-én Rimaszombatban került sor, az alábbi közérdekű határozatokat hozta:

– Jóváhagyta a 21., a 22., a 23. és a 24. ülés jegyzőkönyvét, és tudomásul vette az ülések határozatainak kiértékeléséről szóló jelentést.

– A Szlovákiai Evangélikus Egyház Cirill és Metód hittérítők érkezésének 1150. évfordulója kapcsán 2013. július 5-re Berencsváraljára egy emlékünnepeket szervez (a nyugati egyházkerület szokásos egyházkerületi napjait bővíti ki). A Zsinati Elnökség teljes létszámban szeretne részt venni az emlékünnepeken, s levélben tájékoztatja egyházunk ifjúsági szervezeteit a kapcsolódó ifjúsági találkozón való részvétel lehetőségéről.

– A Kassa – Európa kulturális fővárosa a 2013. évben projekt kapcsán Géresi Róbert püspökhelyettes beszámolt arról, hogy egyházunk megjelenítésére a következő javaslat született: június 14-e és 16-a közt szerveznénk egy református fesztivált, öszre pedig három-négy kisebb rendezvényt (az egyik a heidelbergi káté lenne a középpontban). Emellett a Kassai Református Egyházközösség szintén szervez hivatalos rendezvényeket: ökumenikus istentiszteleteket és három-négy teológiai konferenciát. A Zsinati Elnökség tudomásul vette Géresi Róbert püspökhelyettes beszámolóját arról, hogy hogyan jelenítsük meg egyházunkat a Kassa – Európa kulturális fővárosa a 2013. évben projekt kapcsán; a pontos programot jóváhagyásra a Zsinati Tanács elé terjeszti.

– Az eddig vissza nem adott ingatlanok kapcsán, készülve a restitúció esetleges megnyitására, egyházunk újra elkészíti a vissza nem adott ingatlanok jegyzékét, és felszólítja az egyházközösségeket, hogy újra igényeljék az eddig vissza nem adott ingatlanok visszaadását. Az igény fenntartásához szükséges levél szövegét – jogással történő egyeztetést követően – a Zsinati Iroda állítja össze és a Zsinati Tanács hagyja jóvá.

– Jóváhagyta a 2013. évre szóló – a Zsinat, a Zsinati Tanács és a Zsinati Elnökség üléseinek tervezett időpontjait tartalmazó – eseménynaptárt.

– Rögzítette az egyházunk által 2012-ben kiadott kiadványok árát:

A ZSINATI ELNÖKSÉG 25. ÜLÉSÉRŐL

Bibliolvasó kalauz 2013 – 2 euró, Református falinaptár 2013 (szlovák és magyar nyelven) – 0,40 euró, Olga Szélesová: Prebudenie (szlovák nyelvű verseskötet) – 2 euró, Živá nádej (szlovák nyelvű temetési énekeskönyv) – 3 euró, Hittanács B – borítóval 6,70 euró és borító nélkül 3,70 euró, Az Abauj-tornai Református Egyházmegye javainak tára – kötetenként 3 euró.

– Javasolja a lelkésztovábbképzést előkészítő bizottságnak, hogy a 2013-as év lelkésztovábbképzési programjánál vegye figyelembe, hogy 2013 A heidelbergi káté éve. A heidelbergi káté kapcsán egyházunk öszre konferenciát szervez Kassán. A Zsinati Elnökség kéri a médiabizottságot, készítsen könyvjelzőt vagy más javaslatot A heidelbergi káté éve propagálására. A Zsinati Elnökség megbízza a Közoktatási Tanácsot, hogy szervezzen egy versenyt A heidelbergi káté éve kapcsán iskolások számára.

– A Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet 2012. december 7-én kelt levelében tájékoztatta egyházunkat, hogy a 2014. évi Projektkatalogban szerepelendő támogatási célokra egyházunk részére összesen 24 000 euró összegű támogatás van előirányozva. Egyházunknak meg kellene neveznie azokat a projekteket, amelyek kapcsán igényelni kívánja ezt az összeget. Az igénylésünk benyújtásának határideje 2013. március 31-e. A Zsinati Elnökség a GAW Projektkatalog 2014 tárgysorozati pontot a Zsinati Tanács elé terjeszti.

– Tudomásul vette Fazekas László püspök tájékoztatóját az idei AGDE Tagung előkészítéséről, amit egyházunk az evangélikus egyházzal közösen szervez (a Szlovákiai Evangélikus Egyház javasolja, hogy 2013. október 22-e és 25-e között legyen megszerveve).

– A Gustav-Adolf-Werk segélyszervezet Lipcsében vagy Heidelbergben ismét biztosít egyházunk számára német nyelvű ösztöndíjat, amire teológusok jelentkezését várják. A Zsinati Elnökség felhívja a teológusok figyelmét a GAW-ösztöndíjra. A felhívásban egyúttal tájékoztatja az érdeklődőket az ösztöndíj feltételeiről.

– Egyházunk az idei Kirchentagon, amelyre május 1-je és 5-e között Hamburgban kerül sor, a korábbi év össze-

tételében képviseltetné magát. A csoportunk összetételét Süll Tamás megbízott koordinátor javaslata alapján a Zsinati Tanács hagyja jóvá.

– Készülve a 2017-es reformációs jubileumra a Svájci Evangélikus Egyházszövetség és a Német Evangélikus Egyház meghívta egyházunk képviselőjét a 2013. október 6-a és 10-e között Zürichben megrendezendő előkészítő kongresszusra. A Zsinati Elnökség a konferenciára, melynek témája az 500 éves reformáció jelentősége, Fazekas László püspököt delegálja.

– Tudomásul vette, hogy egyházunk a 2012-es év végén a wittenbergi katedrális felújítására átutalt 1000 euró támogatást.

– Megbízza a teológiai-etikai bizottságot, hogy a foglalkozzon egy bioetikai kódex elkészítésének kérdéskörével.

– Géresi Róbert püspökhelyettes beszámolt a prágai missziói gyülekezet helyzetéről, melynek képviselőivel decemberben találkozott. A bejegyzéssel kapcsolatban történtek lépések, és előjöttek olyan kérdések, melyekkel az egyház vezetőségének foglalkoznia kell. A cseh törvény alapján nem csupán 300 aláírásra van szükség, hanem a teljes struktúra kidolgozására, az ellenőrzési mechanizmus kidolgozására, és ezeknek a cseh törvényekkel összhangban kell lenniük. Ezt a munkát a gyülekezet nem tudja elvégezni, ebben a témakörben egyházunk vezetőségének kell döntenie. A Zsinati Elnökség a református egyház csehországi bejegyzésének kérdését a Zsinati Tanács elé terjeszti.

– Meghívja a Csehtestvér Egyház vezetőségét, mégpedig a 2013. október 18-a és 21-e közötti időszakra, Kassára. A Zsinati Elnökség megbízza Batta István zsinati tanácsost, hogy a Csehtestvér Egyház képviselőivel egyeztessen a látogatásuk időpontját.

– Rác Jolán megbízott igazgató kezdeményezése nyomán örömmel vette tudomásul és támogatja a Diakóniai Központ azon szándékát, hogy szorosabb kapcsolatot szeretne teremteni a két szlovák egyházmegye gyülekezeteivel és lelképásztoraival. A Zsinati Elnökség a Zsinati Tanács elé terjeszti a Diakóniai Központ szabályzatának módosítására vonatkozó javaslatot.

Jeles ünnepség volt a gicei gyülekezetben EGY ÉV MÚLTÁN BEIKTATÁS

2012. november 10-én lelkészbeiktatásra került sor a gicei anyaegyházközsgben. A gyülekezet megválasztott lelképásztort, **Zsámbok Piroskát** (aki valamivel több mint egy éve érkezett a gyülekezetbe) **Orémus Zoltán**, az abaúj-tornai egyházmegye esperese iktatta be tisztóságába. A gyülekezet nagy szeretettel fogadta a meghívott vendégeket, köztük **Erdélyi Géza** nyugalmazott püspököt és feleségét, **Géresi Róbert** püspökhelyettest, **Peres Imre** pozsonyi lelképásztort és feleségét, akárcsak a további meghívott szolgatársakat.

Isten ígétjét Géresi Róbert püspökhelyettes a *Zsolt 89,1–5* alapján hirdette, majd a beiktatás szolgálatát Orémus Zoltán esperes a *2Tim 4,2* alapján végezte. A beiktatott lelképásztort a *Jn 10,1–5.11–15* alapján szólta az általa pásztortolt gicei, gömörligeti és nagyrőcei gyülekezetek híveihez és a megjelent vendégekhez.

Az istentiszteleti szolgálatot követően a vendég-lelképásztorok köszöntötték a

beiktatott lelképásztort, Isten áldását kérve szolgálatára (köztük a korábban Gicén szolgált lelkészek, az abaúj-tornai egyházmegye lelkészei és néhányan a volt szolgálati területről, azaz a gömöri egyházmegyéből meghívott kedves szolgatársak közül is).

A gyülekezetek köszöntéseit **Hladon Ildikó** gicei, valamint **Keresztes Ilona** gömörligeti gondnok asszonyok tolmácsolták. A nagyrőcei szórványgyülekezet nevében **Nagypál Erzsébet** fejezte ki jókívánságait.

Keresztes Ilona

Zsámbok Piroksa és Orémus Zoltán

Lelkigondozói tapasztalatból tudjuk, hogy a fogságban, háborúban, nehéz körülmények közt, kórházban eltöltött idő minőségi időnek számít Isten-kapcsolatunkban és élményfeldolgozásunkban egyaránt. Az ilyen körülmények közt talált, kipróbált barátságok életre szólnak.

„*Mégis jól tettétek, hogy közösséget vállaltatok velem nyomorúságomban*” (*Fil 4,14*) – dicséri Pál a filippieket. Az apostolnak ez a megállapítása szolgált alapigéül Dunamocson 2012. november 18-án, a vasárnapi istentiszteleten. A helyi gyülekezet meghívására ezen a napon látogatott el a gyülekezetbe szolgálatra Marcelházáról a Keskeny Út ifjúsági diakóniai csoport.

DIAKÓNIAI NAP Dunamocson Pál apostol példájára figyeltek

Az igehirdető (jelen sorok írója) kiemelte, hogy a filippi gyülekezet akkor is közösséget vállalt Pállal, amikor csak közönyre és megvetésre számíthatott. Isten szolgája a nyomorúságát nem szépíti, nem szégyelli – vállalja. A körülmények ellenére tartós, bensőséges, mély kapcsolat van közöttük, a közösségvállalás kapcsolata. A bajban is felvállalás kapcsolata: felvállalni akkor is, amikor mások elfordulnak. Ez a kockázatvállalás szeretetkapcsolata is, igazi testvérkapcsolat. Az Úrtól van az igaz barát, „*testvérré a nyomorúságban válik*” (*Péld 17,17b*). A nyomorúságban nem kötelező nyomorultnak lenni – hangsúlyozta az igehirdető.

Nem lett rövidebb az Úr keze, meg tud szabadítani. „*De ha nem tenné is...*” (*Dán 3,18a*), a nyomorúság el nem választhat Isten szeretetétől, amely megjelent Jézus Krisztusban. S ha barátainktól sem választ el, ez külön ajándék. Ha az Istenhez az volt méltó, hogy „*üdvösségünk fejedelmét szenvedések által tegye tökéletessé*” (*Zsid 2,10b*), akkor azt mondhatjuk: a nyomorúság, a szenvedés a tökéletesedés útja, az engedelmisség sántánya; a szenvedés lehet kegyelem, a szenvedés lehet kiváltság! Az Úr erősít meg benne, az ő ereje „*erőtlenység által ér célhoz*” (*2Kor 12,9b*).

A népes gyülekezet szeretettel hallgatta végig a fiatalok szolgálatát, a versben, énekben, jelenetben előadott bizonyágtételt. Kamatozzon bőségesen a javukra!

Rácz Jolán

Szavalóverseny volt Ipolypásztón VERSBE SZÓTT DICSÉRETEK ISTENRŐL

„*Uram, kegyelmes tetteidről éneklek örökké, nemzedékről nemzedékre hirdetem hűségedet*” (*Zsolt 89,2*). *Ezt tette ez a törekeny asszony, Túrmezei Erzsébet is, akinek születése századik évfordulóján a Barsi Református Egyházmegyében egy szavalóverseny-nyel állítottunk emléket.*

Egyházmegyénkben lassan évtizedes hagyománya van a szavalóversenyeknek: Lévától Zalabáig már több gyülekezet felvállalta, hogy otthont ad ennek a rendezvénynek. Idén Ipolypásztó gyülekezete várta a szavalókat: a lelkész igei bevezetővel és egy Túrmezei-verssel, a polgármester szíves szavakkal és bőséges ebéddel fogadta a kultúrházban a résztvevőket. S akik hallgatóként voltak jelen, bizonyára épültek, hiszen Túrmezei Erzsébet versei a zsoltáriró követelményeinek teljesen megfelelnek: énekek az Isten tetteiről és kegyelméről, Isten hűségének hirdetése nemzedékről nemzedékre.

Most a legifjabb nemzedék volt az, amelyik megszólaltatta a gyönyörű költeményeket. Huszonhat gyermek és fiatal, átérzve a versek mélységét és csodáját, imádkozott ezekkel a versekkel. Érsekkéty, Léva, Nagyöved, Nagysalló, Farnad, Garamsalló, Ipolypásztó és Ipolybél felnövekvő nemzedéke adta át a versek

által az Isten iránt érzett szeretetét. A négytagú zsűrinek (**Apa Vilmos** nyugalmazott iskolaigazgatónak, **Szrsen Csilla** gimnazistának, **Ambrus Erika** lelkésznek és a zsűri elnökének, **Vödrös Attila** költőnek, az Új Idők főszerkesztőjének) nem volt könnyű dolga. Az első kategória legjobbjai **Molnár Vivien** (Érsekkéty), **Nagy Emma** (Léva) és **Baka Rebeka** (Érsekkéty) lettek. A második kategória legjobbjai: **Andruska Emese** Léváról, **Riedly Miklós Kristóf** (aki ugyan ipolypásztói, de a kétyi iskolát képviselte) és **Kálnai Szilvia** Farnadról. A legnagyobb kategóriájában **Fülöp Orsolya Blanka** Érsekkétyről, **Kovács Ernő** szintén Érsekkétyről és **Balogh Diana** Ipolypásztóról végeztek az élen. És volt egy gimnazistánk is, aki szavalt: **Kalamár Cintia** Ipolybélről.

A verseny szervezője, **Izsmán Jónás** ipolypásztói lelképásztor röviden, a zsűri elnöke bővebben értékelt a versenyt. Vödrös Attila idézte Gárdonyi Gézát, aki azt vallotta, hogy a próza fű és a vers róza a fű között (ezért hatalmas rózsacsokorral térhetett haza a verseny után). Azt is elmondta, mennyire fontos, hogy a gyönyörű palóc nyelvjárás fennmaradjon; nem kell igyekeznünk kiirtani gyermekeinkből. A versek által Isten dicsérete és kegyelmes tettei tárultak fel előttünk.

Ambrus Erika

A Raoul Wallenberg-emlékév kísé-
rő rendezvényeként a fenti címmel
rendezett tudományos konferenciát a
somorjai Fórum Kisebbségkutató
Intézet 2012. november 21-én.

Németh Zsolt budapesti külügyi ál-
lamtitkár, az emlékév társelnöke megnyi-
tó beszédében hangsúlyozta: a holoka-
uszt magyar nemzeti tragédia is. A József
Attila-i értelemben vett emlékezés és
rendezés a dolgunk, mert a tisztázatlan-
ság mentálisan megbénít. Elítélte és elu-
tasította az antiszemitizmus minden for-
máját, mert megosztja a nemzetet: kül-
önséget tesz magyar és magyar közt.
Öllös László, a Fórum Intézet elnöke ki-
emelte: az embermentők rádöbbentek,
hogy méltóságukat veszítenék el, ha nem
segítenének. **Alexander Ben-Zvi**, Izrael
szlovákiai nagykövete az emlékezés ér-
telmét abban látja, hogy a szörnyűségek
ne ismétlődjenek meg soha.

A nap folyamán kilenc történész elő-
adása hangzott el [Szita Szabolcs, Edu-
ard Nižňanský, Simon Attila, Szarka
László, Katarína Hradská (távollété-
ben felolvasta Haraszi Ildikó), Botos

MÉLTÓ EMLÉKEZÉS ÉS TISZTÁZÁSI SZÁNDÉK Embermentők Magyarországon és Szlovákiában

János, Martina Fiamová, Kocsol László, Salamon Pál] – közülük háromra irá-
nyítjuk a figyelmet.

Egyházunk tiszteletbeli főgondnoka
Református embermentők Szlovákiában
című előadásában Sedivy László, Puskás
István és Brányik Sándor lelkipásztorok-
nak a szlovák államban folytatott zsidó-
mentő tevékenységéről számolt be saját
levéltári kutatásai alapján (lapunkban a

Martina Fiamová, Botos János, Szarka László
és Nagy Myrtil moderátor. (A szerző felvétele)

korábbi években részletesen foglalkoz-
tunk a történelmi tettekkel).

Simon Attila az utóbbi időben szimbo-
lizálódott Esterházy János és a zsidókér-
dés kapcsán leszögezte: senki sem szüle-
tik embermentőnek, hosszú utat kell hoz-
zá bejárni. Kifejezte reményét, hogy foly-
tatódni fog a szakmai vita Esterházy éle-
téről, és – források alapján – megszületik
egy szlovák monográfia is róla.

Szarka László a komáromi zsi-
dóság pusztulása és Alapy Gás-
pár polgármester tragédiája kap-
csán (akinek ugyan konkrét szemé-
lyek megmentésében nem volt
része, ám nyitott gétőt működtet-
ett Komáromban, így a körülmé-
nyeket javító emberként ember-
mentő; internálták s a dachau kon-
centrációs táborban pusztult el) át-
tétélesen egy lengyel rabbit is idé-
zett, aki szerint a fájdalmat ne ha-
sonlígtassuk össze.

–akb–

VÁR ATYÁD SZERELME!

Evangelizáció Kistárkányban és leányegyházközségeiben

Evangelizálni mindenekelőtt annyit
tesz, mint tanúságot tenni saját emberi
mivoltunk benső átformalódásáról, ami-
kor nem csupán szavakkal, hanem az éle-
tünkön keresztül tanuskodunk a feltáma-
dás valóságáról. Biztonságunk és örö-
münk abban áll, hogy az Isten szeret ben-
nünket, és akik nem ismerik Krisztust, a-
zoknak is megnyílhat a hit útja.

Mindezek fényében hirdette meg a kis-
tárkányi református gyülekezet (**Tarr
Ferdinánd** és **Tarr Ivett** lelkipásztorok
vezetésével) azt az evangelizációt, ame-
lyen 2012. november 27-e és 30-a közt
nemcsak a kistárkányi templomban, ha-
nem a két leányegyház templomában is
volt szolgálat. Az evangelizáció fő témá-
ja az *Istenbe vetett hit mint reménység*
volt, a *Zsid 11,8–31* alapján.

Az első napon Kistárkányban az apák
reménységéről (*Zsid 11,8–16*) tartott elő-
adást **Blanár Erik** kisgéresi lelkipásztor.
Kiemelte, hogy mennyire fontos: az imád-
kozó édesapák példaképei lehessenek a
fiaiknak. Egy megrázó kisfilm vetítésével
mutatta be, mire képes egy apa, akinek a
hitből fakadó reménysége adott erőt az
emberi számítással szinte lehetetlen cse-
lekedetre. A második napon (szintén Kis-
tárkányban) a fiak reménységéről (*Zsid
11,17–22*) tartott előadást **Kendi Csaba**
bacsikai lelkipásztor. Szinte Izsák helyé-
ben éreztük magunkat, ahogy leírta Ábra-
hám és Izsák útját. Mert valójában mind-
nyáján fiak is vagyunk...

Az alkalom harmadik estéjén Ágcser-
nyőn a nők reménysége (*Zsid 11,30–31*)
kapcsán **Fülöpné Vadon Erzsébet** sem-
jéni lelkipásztor Ráhábnak, a parázna nő-
nek a remény-
ségéről beszélt,
ami beteljesed-
ett; sőt meg-
változott élete
folytán beke-
rült Jézus nem-
zetségébe is. A
negyedik este
ismét Kistár-

kányban zajlott: a vezető(k) reménységé-
ről (*Zsid 11,23–29*) **Orémus Zoltán** es-
peres, kassai lelkipásztor beszélt. Mózes
életén keresztül mutatta be, milyen az
igaz vezető (minden ember vezető is, csa-
ládfő példaul).

Az evangelizációs igehirdetés szolgá-
latát már második éve **Sebők János** madi
lelkipásztor végezte, mégpedig a tékozló
fiúról szóló példázat alapján (*Lk 15,11–
32*). Minden alkalommal más és más szem-
szögből magyarázta az igét: a kisebbik
fiúéból, a nagyobbik fiúéból, az apáéból,
aki meg tudta bocsátani a tékozló hibáját,
de utána tudott menni a másíknak is (aki
durván rátámadt az apjára, mert szeretet-
tel fogadta a testvérét). Isten szereti a bün-
bánattal megtérőt is és a másíkat is, aki-
nek jó viselkedése gonosz szívet rejt –
hangzott a magyarázat. Sebők János
hangsúlyozta, hogy aki megvallja bűneit,
leborul Isten elé és kimondja, hogy „*vét-
keztem az ég ellen és teellened*”, annak
Jézus megbocsát. Magával ragadó, hitet
erősítő volt mindnyájunk számára az ige-
hirdetésekben elhangzott bizonyágtétel.

Az igehirdetések után mindennap ének-
kel is imádkoztunk. Szolgált a kisgéresi
gyülekezet énekkara, a zempléni egyház-
megye *Reforgó* ifjúsági zenekara, a sem-
jéni gyülekezet énekkara, a beregszászi fő-
iskolai református ifjúsági gyülekezet ze-
nekara, a *FRIGY Band*. Az előadások u-
tán a résztvevők közül néhányan bizony-
ságot is tettek. Soli Deo gloria!

Bodonné Kún Irén

Adventi evangelizáció volt Berzétén **HÁROM ESTE JÉZUS KÖZELÉBEN**

Várj ember szíve készen..., énekeljük egyik adventi énekünkben. Mi is várakozással teli szívvel mentünk az adventi evangelizációs alkalmakra Berzétére 2012. november 29-én, 30-án és december 1-jén Rozsnyóról, Jólészről, Rudnáról, Kőrösből, Pelsőcéről, Gömörhorkáról, Szalócról, Vígtelekről és Szilicéről.

Az evangelizáció szolgálatát **Édes-Fogarasi Csilla Tünde**, a Székelyföldről származó, de Budapesten élő fiatal lelkipásztor végezte.

Első este az Úr Jézusnak a samáriai asszonnyal való találkozásáról szóló igérség alapján hirdette az örömhírt. Elmondta, hogy míg mi vádolunk, gyűlölünk, rombolunk, gyilkolunk, addig az Úr nem vádol minket, hanem megszabadít. A kérdés csak az, hogy akarunk-e

szabadulni. Második este a türelmes várakozásról, a krízishelyzetekről, szenvedésről szólt az igehirdető, kihangsúlyozva, hogy ilyen helyzetekben kiáltunk Istenhez, mert egyedül Ő adhat szabadságot minden nyomorúságunkból: Isten jó-sága nem függ a körülményeinktől. A harmadik este a királyi lakomáról, a menyegzőre való meghívásról szólt, ahova a királyok Királyától kaptuk a meghívást. Ő nagyon vár ránk, hogy ott legyünk nála. Aki elfogadja a meghívást, az győztes, szabad; övé az Isten békéje, gazdagsága, nyugalma.

Lelkünk épülésére szolgáltak az énekek is, melyeket első este a gömői lelkészek zenekara, majd a következő két estén a környékbeli lelkészek együttese kísért. A szombati evangelizációt könyvvásár és szeretetvendégség zárta.

Mixtaj Johanna

Lelkészbeiktatás a rétei gyülekezetben

ELPECSÉTELVE ISTEN SZOLGÁLATÁBA

2012. december 2-a jelentős dátum a Rétei Református Egyházközség életében, ugyanis ezen a napon iktatták be hivatalába a gyülekezet megváltott lelkipásztort, **Bohony Beátát**.

Az ünnepi istentiszteleten az igét **Fazekas László** püspök hirdette az *Ézs 9, 1-7* alapján. Kiemelte: „*A nép, amely sötétségben jár vala, lát nagy világosságot; akik lakoznak a halál árnyékának földében, fény ragyog fel fölöttük*” (2. v.). Rámutatott arra, hogy Isten felelősséggel ruház fel minket: a nép – a mában is – halani akarja az Isten beszédét, mert nagy a

sötétség a világban, ám a legnagyobb nyomorúságban is van reménység.

A beiktatás szolgálatát **Szabó András**, a pozsonyi egyházmegye esperese végezte a *Zsolt 15* alapján, röviden bemutatva a lelkipásztort és emlékeztetve, hogy készülni kell arra és elfogadni, hogy Isten szolgálatában kereszt nélkül nincsen korona, mert Isten a hűséges és hiteles életet szenteli meg. Ezután átadta az egyház pecsétjét (mint titkot, értéket és a megbízhatóság jelképét) és a templom kulcsát, hogy zárjon és nyisson, hogy Isten népének tagjai mint élő kövek lelki házzá épülhessenek.

Az úrasztalánál Bohony Beáta beiktatott rétei lelkipásztor és Szabó András esperes

Bibliaverseny a börtönben **Saját Újszövetség a készülésre**

A zselízi büntetés-végrehajtási intézetben 2012. december 2-án, advent első vasárnapján ökumenikus bibliaversenyre került sor, melynek témája Márk evangéliuma volt.

Szlovákiában másodízben szervezték meg az alkalmat, és többen jelentkeztek és készültek rá, mint tavaly. A Magyar Testvéri Börtöntársaság ugyanebben a témában és ugyanerre a napra hirdette meg ezt az alkalmat. Így a fogvatartottak hónapokon keresztül mindkét országban Márk evangéliumából bővíthették bibliismeretüket. A versenyen bizonyos kérdések szintén azonosak voltak, természetesen mindenki az anyanyelven szerinti tesztlapot választhatta. A felkészítők minden készülő fogvatartottnak biztosítottak saját Újszövetséget, így az elítéltek akár éjjelnappal is olvashatták a Szentírást. Meglepően nagy felkészültségről adtak számot, érezhető volt a pár hónapos alapos tanulás – a munka meghozta gyümölcsét.

A verseny végén természetesen minden versenyző kapott jutalmat, vallásos irodalmat, de a legnagyobb jutalom abban mutatkozott meg, hogy az elítéltek jobban megismerhették a mi megváltó Krisztusunkat. A fogvatartottakat a versenyre **Rastislav Firmant** görög katolikus börtönlelkész, **Ján Čermák** evangélikus, **Kuczy Lajos** és **Antala Éva** református lelkészek készítették fel. Soli Deo gloria!

Antala Éva

A beiktatott lelkipásztor a *2Móz 33, 14-15* versei alapján szólt a jelenlevőkhöz. Az Úr útításként megy az övéivel, de igényeseknek kell lennünk: csak és kizárólag az Urat akarjuk az életünkbe vezetőnek. A lelkipásztor egyben kérte az Urat, hogy az ő orcája és áldása kísérje végig a gyülekezetet és szolgálatát. Az ünnepi alkalmat gazdagította egy énekszóló, valamint a gyülekezet ifjúságának és az anyák klubja tagjainak éneke is. Az istentisztelet a jelen levő lelkipásztorok áldásmondásával, majd köszöntőbeszédekkel folytatódott.

Az ünnepi alkalom családias légkörben zajlott a megtelt és részben felújított templomban, utána pedig szeretetvendégség következett a kultúrházban.

Özv. Kovács Lehelné

A Deákin, Tornalján és Kassán egy időben megtartott regionális forduló után december 8-án és 9-én került sor az országos énekverseny döntőjére a rimaszombati református gimnáziumban. A döntőbe huszonkét gyülekezet negyven versenyzője került be (zömmel a nyugati országrészből, ahol az énekverseny már hatodik alkalommal került megrendezésre), végül huszonnyolcan tudták vállalni a végső megmérettetést. Az énekverseny előtt **B. Kovács István** történész, gőmörológus végigvezette a csapatot Rimaszombat nevezetes helyein.

Az alkalom beénekléssel kezdődött: **Oros Márta** tornászta meg a résztvevők hangszálait. Majd **Bodnár Noémi** kassai beosztott lelkész, egyházzenei asszisztens szolgált a *Zsolt 146,1–2* alapján.

A versenyzőknek a kötelező énekek közül kettőt, a szabadon választottak közül pedig egyet kellett elénekelniük.

Az I. kategória (1–3. évfolyam) résztvevői: **Baka Rebeka** (Érsekkéty), **Bíró Adrienn** (Alistál), **Édes Édua** (Alistál), **Mikla Bence** (Komárom) és **Pacek Fanni** (Runya).

A II. kategória (4–6. évfolyam) versenyzői: **Bödök Viktória** (Bátorkeszi), **Bogdán Rebeka** (Komárom), **Gál Réka** (Hetény), **Gáspár Angéla** (Fülek), **Gergely Orsolya** (Gömör), **Kis Lea Fanni** (Alistál), **Kotiers Ráhel** (Hetény), **Molnár Anna Borbála** (Komárom), **Nagy**

Országos énekverseny Rimaszombatban HÁLAADÁSSAL ZENGTÉK ÉNEKÜKET

Akos Csongor (Hanva), **Oros Boglárka Sára** (Alistál) és **Zsiedek Alexandra** (Komárom).

A III. kategória (7–9. évfolyam) énekesei: **Ábel Krisztina** (Nagykapos), **Bohák Emese** (Érsekkéty), **Dobai Kinga** (Komárom), **Köles Adrienn** (Apácaszalkás), **Molnár Zsófia** (Komárom) és **Ziaček Margaréta** (Zsigárd).

A IV. kategória (középiszokolások) versenyzői: **Szolga Zsuzsanna** (Komárom) és **Varga Barbara** (Alsókállosa).

Az V. kategória (felnőttek) résztvevői: **Deme Gábor** (Tornalja), **Kiss Irén** (Rimaszecs), **Styaszi Gréti** (Zádorháza) és **Bodnár Noémi** (Kassa).

A verseny után jutalomként **Badin Ádám** és felesége csodálatos előadásában megnézhetjük a *Gyertek, menjünk Betlehembe* című gömőri betlehemest.

Az eredményhirdetésre vasárnap került sor a délelőtti istentisztelet keretében. Az ígét **Édes Árpád** alistáli lelképásztor, az egyházzenei bizottság elnöke hirdette a *Mt 11,1–19* válogatott verseit és a *Lk 23,7–8* igéket alapul véve. Az énekversenyen részt vevők **Oros Márta** vezetésével megtanult kórusművekkel is szolgáltak. Majd a zsűri tagjai (**Tarnóczyné Varga Csenge**, **Bihari Zsuzsanna** és **Balla Sa-**

rolta) átadták a versenyzőknek a díjakat és az okleveleket. Mindenki arany, ezüst vagy bronz sávós minősítést és hangszer- vagy kottajutalmat kapott. Néhányan az arany sávós minősítésen túl a zsűri dicséretét is kiérdemelték, ami azt jelenti, hogy ingyen vehetnek részt a gyermek-kórustáborban, illetve a kántorképzőn.

Bodnár Noémi

Ünnepváró szeretetvendégség Komáromszentpéteren

December 8-án **Bernáth-Holop Krisztina** lelképásztor és a nőszövetség szervezésében karácsonyi ünnepvárót tartottunk gyülekezetünk gyermekeinek. A program mézeskalács és aprósütemény díszítése, valamint adventi koszorú készítése volt. Nagy lelkesedéssel láttak munkához a gyermekek, mivel tudták, hogy nem csak a családjuknak szereznek örömet.

Nagyon szép díszek készültek el, amiket hazavihettek otthonuk díszítésére. A sütemény és pár ünnepi dísz pedig a

Csoltóra és Mellétébe is bőven jutott ajándék

A szalóciak Isten követségében jártak

A szalóci református gyülekezet küldöttsége (egyben a Szalóka polgári társulás lelkes tagjai) 2012. december 21-én Csoltóra, 23-án pedig Mellétébe vitték a Karácsonyi Gyermekművelet (Operácia Vianočné Dieťa) keretében küldött ajándék csomagokat. Természetesen Isten örömmüzenetén volt a hangsúly, amelyet a lelkészek rövid alkalmi igehirdetéssel, az éneklőcsoport tagjai pedig énekkel adtak tovább a nevezett falvak gyermekeinek.

Borzy Bálint szalóci gondnok ismertette a megvalósult ajándékozás körülményeit: Isten szeretetére, ajándékára, Fiára szerették volna irányítani a figyelmet mindazok, akik a csomagokat elkészítették, továbbították.

Adja Isten, hogy elfogadói, befogadói legyünk a közénk jött megváltó Jézusunknak, és általa miénk legyen a legnagyobb ajándék: az örök élet!

André János

A csoltói kultúrházban örömmel fogadták a szalóciakat. (Vidinszky István felvétele)

gyülekezet tagjait örvendeztette meg a másnapi szeretetvendégségünkön, melynek vendége **Nagy Zsolt** negyedi lelképásztor és kedves neje voltak. Nagy örömmünkre szolgált, hogy oly sok év után körünkben köszönthettük azt az eleven, ám jóra nevelt, okos gyermeket, aki tízéves koráig a komáromszentpéteri gyülekezetben töltötte mindennapjait (édesapja, **Nagy Lajos** 1969-től 1980-ig volt a lelkésze gyülekezetünknek).

A nőszövetség elnöke, **Kocsis Mária** köszöntő szavai után **Nagy Zsolt** tartott megható és tartalmas áhítatot, majd felidézte a gyülekezetben eltöltött gyermekkori éveit. Kellemes volt hallgatni humoros történeteit és hegedülését. **Dóczy Zsuzsika** és **Pivoda Vivien** versmondása, a résztvevők zsoltáreneklése meghittebbé tette az adventi ünnephez méltó alkalmat.

Mészáros Erzsébet

Százéves a magyar cserkészzet

1912. december 28-án Budapesten, a Kálvin téri református templom egyik irodahelyiségében tartotta alakuló ülését a Magyar Cserkészszövetség. A 100 éves évforduló kapcsán 2012. december 28-án ünnepi emlékülést tartottak a magyar cserkészszövetségek képviselői a Parlament felsőházi dísztermében.

Kövér László házelnök levélben köszöntötte a cserkészeket, és kiemelte, hogy a cserkészre mindig számíthatott az ország és a nemzet. Köszöntőt mondtak a Magyar Cserkészszövetség vezetői, a határon túli magyar cserkészszövetség képviselőit Lendvai-Lintner Imre, és videóüzenetet küldött Luc Pannisod, a Cserkész Világszövetség főtitkára.

Az ünnepi ülésen megjelentek cserkészek Magyarországról, a határon túl élő kisebbségi magyar közösségekből és a nyugati szórványból is. A találkozó után a résztvevők koszorút helyeztek el a Kálvin téri református templomnál. A nap zárásaként a Magyarország Házában ünnepi ülést tartott a magyar cserkészszövetségeket tömörítő Magyar Cserkészszövetségek Fóruma.

A szövetség hivatalos megalakulása után sorra alakultak a cserkészcsapatok országszerte, így 1913 májusában megalakult az első felvidéki csapat is, mégpedig Komáromban, amely egyben a Magyar Cserkészszövetség első vízi cserkészcsapata is volt.

—szmcs-p—

Ünnepvárás Ipolybélen

A tenyerén tartott bennünket az Úr december 14-én azon az adventi koncerten, melyre a polgármester asszony, **Skladan Irén** hívta a falu apraját-nagyját a református templomba, ahol a budapesti Tabulatúra régizene-együttes muzsikája tette meghitté az ünnepvárást. A kis falvak lakosságát ilyenek szeretné látni az ember: együtt örülnek és sírnak, összefognak és lehetőség szerint együtt csinálnak mindent. Ezen a koncerten Ipolybélen ezt érezhettük. Együtt voltunk, s egyik voltunk: budapesti zenészek, reformátusok, katolikusok, kicsik, nagyok, idősek, fiatalok. Együtt örültünk szeretetben, nyitott szívvel hallgattuk a reneszánsz és magyar népzenei elemekre épült zeneszámokat, **Kalamár Cyntia** szavalatát (Túrmezei Erzsébet versét tolmácsolta), a református lelkész igei bevezetőjét, a katolikus plébános igemagyarázatát, a polgármester asszony jókívánságait.

—ae—

Évfordulós állami ünnepség. Fazekas László püspök január 1-jén részt vett a Szlovák Köztársaság megalakulásának 20. évfordulója alkalmából a köztársaság elnöke, a miniszterelnök és a parlament elnöke által szervezett ünnepségen a pozsonyi Vigadóban. Az alkalmon Ivan Gašparovič kitüntetésekkel adott át több olyan személyiségnek, akik a munkájuk során rendkívüli sikereket értek el.

Ökumenikus Tanács. Január 14-én Pozsonyban ülésezett a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsának igazgatótanácsa. A tanácskozáson egyházunkat Fazekas László püspök képviselte.

Látogatás idősoththonokban

A nagyölvédi gyülekezet fiataljai az adventi időszakban immáron negyedik éve keresik fel a Nagyölvédhez közel lévő idősoththonok lakóit. 2012. december 18-án tizenhárom gyermek és öt felnőtt indult útnak saját készítésű ajándékokkal és teasüteménnyel (a helyi, az érsekkétyi és a nagysallói gyülekezet asszonyai süttötték) felpakolva. Nagysallón **Kiss Pálné** lelkipásztor fogadott bennünket a gondozó személyzettel együtt, majd Sáróba és Oroszkára folytattuk utunkat. A gyerekek műsora mellett természetesen mindenütt szólt Isten ígéje is; majd imádságban hálát adtunk és kértük további segédelmét.

—ae—

Támogatások a perbenyiki otthonra

A Jó Pásztor Perbenyik nonprofit szervezet ezúton is szeretné megköszönni mindazoknak, akik 2012 második félévében adományaikkal megtiszteltek bennünket és segítettek munkánkat.

Labaš Miroslav (Kassa) élelmiszert, a RE-MI-DIA élelmiszert, a felsőcsáji református gyülekezet élelmiszert és 200 eurót, egy névtelen adakozó (Felsőcsáji) 20 eurót, Szilágyi Zsuzsanna (Érsekújvár) 50 eurót, egy névtelen adakozó (Királyhelmece) 50 eurót, Tkáči Erika (Ladmóc) édességet és illatszereket, Csáji Irén (Nagyida) 20 eurót, Vladimír Strýčko mérnök (Kisida) 20 eurót, Erdélyi Zoltán (Léva) 100 eurót, Horňák Daniela (Szepsi) élelmiszerjegyeket ajándékozott, és Nagymihályból megkaptuk az ökumenikus imahét perselyadományát – 342,57 eurót.

Hálás szeretettel köszönjük adójuk 2 százalékának felajánlását mindazoknak, akik jó szívvel és segítőkészséggel gondolnak ránk. Isten áldása kísérelje a jöszívű adakozók életét!

Szabóné Kozár Éva

Tudományos tanácsi ülés. Január 18-án Komáromban ülésezett a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara Tudományos Tanácsa. Az ülésen meghatározták az RTK idei publikációit, a tanulmányi programokat és a szervezendő konferenciákat, valamint kijelölték a készülő PhD-munkák opponenseit.

Ökumenikus imaheti istentisztelet. Január 20-án a Katolikus Püspöki Konferencia és a Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa által szervezett idei ökumenikus imahét nyitó istentiszteletére a pozsony-förévi evangélikus templomban került. A Szlovák Televízió által egyenes adásban közvetített alkalmon szolgálatot vállalt Fazekas László püspök is.

A Pátria rádió református műsorai:

Február 17-én 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában Kalocsainé Lami Alexandra diakóniai lelkipásztor igehirdetésének a témája: Jézus megkísértése.

Március 3-án 8.05-kor a Világosságban Palcsó Attila hetényi lelkipásztor Jézus működésének megkezdéséről szól igehirdetésében.

Március 17-én 8.05-kor a Világosságban Csiba Zoltán komáromi beosztott lelkész Jézus első tanítványai elhívásának történetét és üzenetét hozza közelebb a hallgatókhoz.

(A műsor a közvetítést követő naptól meghallgatható a Sola rádió honlapján is: <http://refradio.eu/radio/sola/>)

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe:

Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Cégbejegyzési szám: 00179191

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia

Előfizethető a református lelkész

hivatalokban és a szerkesztőség

címén.

Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi:

930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax

és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítjük és szerkesztjük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla

Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely

ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09